

"Ey s -i vesveseden meyus nefsim! Ted -yi hayal t, tahattur-u faraziyat, bir nevi irtisam-ı gayr-ı ihtiyar dir. İrtisam ise, eğer hayırdan ve nuraniyetten olsa, hakikatin hükmü bir derece suretine,.. " On Birinci Mektup, Birinci Mebhası açıklar mısınız?

"BİRİNCİ MEBHAS:"

إِنَّ كَيْدَ الشَّيْطَانِ كَانَ ضَعِيفًا Ey s -i vesveseden meyus nefsim! Ted -yi hayal t, tahattur-u faraziyat, bir nevi irtisam-ı gayr-ı ihtiyar dir. İrtisam ise, eğer hayırdan ve nuraniyetten olsa, hakikatin hükmü bir derece suretine ve misaline geçer: güneşin ziyası ve harareti,  yinedeki misaline geçtiği gibi. Eęer Őerden ve kesiften olsa, aslın hükmü ve hassası, suretine geçmez ve timsaline sirayet etmez. Mesel  necis ve murdar bir Őeyin  yinedeki sureti ne necistir, ne murdardır. Ve yılanın timsali ısırmaz."

"İŞte Őu sırra binaen, tasavvur-u küfür, küfür değil; tahayyül-  Şetm, Şetm değil. Hususan ihtiyarsız olsa ve farazî bir tahattur olsa, bütün bütün zararsızdır."(1)

Nurani varlıklar ile onun zıddı olan kesif varlıkların yansıması ve temess l ndeki durumları farklılık arz eder. Hükümleri baŐka baŐkadır. Biri hakiki olarak yansır, diğeri sadece görüntü olarak yansır.

Nurani bir varlık yansıdığı yere, kendi aslındaki vasıfları da götürür. Bir nevi, yansıyan ile yansımaya mahal olan Şey aynı gibi olur. Mesela, aynada yansıyan güneş, kendine özgü vasıflarını aynaya da aksettirir. Bir nevi, küçük bir güneş o aynada oluşur. Aynı güneş gibi o da ısı ve ışık verir. Fark, sadece azamet ve kibriyadadır. *Nuranin temess l , temessül ettiği yeri, yani yansıdığı yeri, kendi gibi yapar.*

Kesif Őeylerde, yani madde ve cismin hükmettiği Őeylerde ise, yansıma, temessül sadece görüntü olarak vardır. Vasıflar oraya aksetmez. Onun için, yansıyan Şey ile yansımaya mahal olan Şey farklıdır. Aralarındaki tek iliŐki, görüntü naklidir. Mesela maddi ve kesif olan bir taŐ, aynada yansısı, sadece görüntüsü oraya gider; taŐın kendisine ait vasıflar oraya geçmez.

İşte, insanın mahiyeti ve zihni de bir aynedir. Bu aynaya, nurani şeyler de yansıyor kesif şeyler de yansıyor. Zihin aynasına nurani ve hayırlı bir şey yansıdığı vakit, kendine ait vasıfları da oraya taşıdığı için, zihne nuraniyet ve hayır getiriyor. Âdeta o zihni, hayır ve nura çeviriyor. Onun için, hayırlı ve nurani şeyler ile meşgul olmak gerekiyor.

Ama kesif ve şer bir şey, zihin aynamıza yansıdığı zaman, onun hükmü hakiki olmuyor. Sadece bir görüntü olarak orda beliriyor. Vasıflarını taşımadığı için zarar veremiyor. **“İşte şu sırta binaen, tasavvur-u küfür, küfür değil; tahayyül-ü şetm, şetm değil. Hususan, ihtiyarsız olsa ve farazî bir tahattur olsa, bütün bütün zararsızdır.”** denilmiştir.

Mesela, aynada görünen bir yılan, nasıl bize zarar vermez. Zira yılan aynada sadece görüntü olarak var. Hakiki olarak orada olmadığı için bizi ısırılmaz. Aynen bunun gibi, şer ve çirkin haller, zihin aynamızda belirmediği zaman, sadece görüntü olarak ordadır. Hakiki olarak orada olmadıkları için, o gibi haller bize zarar veremez.

Ama nurani şeyler, zihin aynasında belirmediği zaman, hakikiye yakın oldukları için, hayır sınıfından sayılmışlardır. Nasıl, aynada güneş yansıdığı zaman, bizim gözümüzü kamaştırır; hatta ısı da verir. Aynen bunun gibi, nurani ve hayırlı şeyler, zihin aynasında hakikati ile ordadır ve orada olduğu için hayır hükmündedir, sahibine müspet tesir eder.

Bizim zihnimizde, iradesiz ve istem dışı olarak beliren küfür ve şer gibi şeyler, kesif ve bulaşıcı olmadığı için bize zarar vermez. Zarar verdi zannına düşersek zarar vermiş olur. Onun için istem dışı gelen pis hayalleri ya da fikirleri kendi malımız gibi sahiplenmeyelim, şeytanın zayıf bir üflemesi olarak bilelim ki kalbimiz rahat etsin.

(1) bk. [Mektubat, On Birinci Mektup, Birinci Mebhas.](#)